

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ЕКОНОМІЧНОГО І КУЛЬТУРНОГО СКЛАДНИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ АМАТОРСЬКОГО ТЕАТРУ

Соболєвська С. О.

ВСТУП

Перехід до інформаційного суспільства, де основним об'єктом споживання стає інформація, і створення мереж як у сфері виробництва, так і у сфері громадського життя відіграє важливу роль у формуванні характеристик особистості людини. Зокрема, беззаперечним є вплив комп'ютерних і цифрових технологій на її професійні компетенції, навички самонавчання, лідерські якості і мотивацію до діяльності з акцентом на здатність до комунікації та опрацювання отриманої інформації. Перетворення, що відбуваються у соціокультурному просторі, вимагають від людини швидкого реагування, отже, виникає потреба у новому світогляді, способі мислення, новій моделі поведінки, яка відповідатиме сучасним реаліям. При цьому у цифровому середовищі людині важливо зберегти ціннісні орієнтири і власну ідентичність. Важливу роль у формуванні моделі поведінки особистості та її духовних цінностей відіграє культура.

Маючи могутній культуротворчий потенціал, реагуючи на зміни у соціокультурній сфері та духовно-психологічному кліматі епохи і будучи синтезом колективних та індивідуальних творчих зусиль, аматорський театр є вагомим важелем у процесі формування особистості. Характерною ознакою сучасного аматорського театру стає експеримент, спрямованість на пошук нового змісту і конструювання нових форм з урахуванням змін у соціумі. Зокрема, культуротворча функція аматорського театру реалізується у контексті формування української ідентичності, соціалізації та інкультурації особистості. Варто зазначити, що трансформація взаємозв'язку культурного та економічного складників у діяльності аматорського театру у ХХІ столітті відбувається під впливом сучасних технологій, що дає можливість більш повно використати потенціал аматорського театру і проявити креативність у вирішенні поставлених творчих завдань, а також наблизити аматорський театр до професійного.

1. Аматорський театр як відображення трансформацій суспільства

У ході процесів трансформації українського суспільства у сфері культури виникають суперечності, пов'язані із кризою у духовному житті суспільства, що відображено у працях С. Кримського¹, Т. Сенюшкіної² і низки інших науковців. Оскільки культура виражається в таких узагальнених характеристиках, як форма, результат, спосіб зв'язку людини з дійсністю, прояв і реалізація сутнісних сил людини є комплексом духовних, матеріальних, інтелектуальних та емоційних властивостей, що вирізняються високим рівнем розвитку, науковці вважають її специфічним об'єктом соціального управління³. Економіка пов'язана із культурою через культурну модель світу та систему міжособистісних відносин; ефективність економічної моделі зумовлена наявністю певної культури, її етичний вимір – діями та поведінкою суб'єктів господарських процесів, які мотивуються культурою. Отже, можна спостерігати, що кожна економічна дія долає дуальну опозицію «справедливо – несправедливо», і, оскільки українське суспільство поступово вливається у європейський соціокультурний простір, перед ним постає проблема щодо того, які цінності і принципи впровадити в різних видах діяльності для гармонійного співіснування людей⁴. І саме культура формує якості людей, від яких залежить як створення матеріальних цінностей, так і відповідь на питання щодо смислу людського життя, вона дає гарантію історичного буття національної ідентичності та зумовлює процес подальшого розвитку нації. Тож роль культури стрімко зростає у переломні періоди розвитку держави, коли змінюються фундаментальні основи суспільних відносин⁵.

¹ Кримський С.Б. Під сигнатурою Софії. Київ : Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2008. 367 с.

² Сенюшкіна Т. Право на культурну ідентичність і культурна політика держави в багатоетнічному суспільстві. *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України*. 2003. № 4. С. 465–473.

³ Губерський Л.В. Культура. Ідеологія. Особистість: методолого-світоглядний аналіз. Київ : Знання України, 2002. 580 с.: іл.

⁴ Селевко В.Б. Джерела економічної культури сучасної західноєвропейської цивілізації. *Культура України* : збірник наукових праць. / Гол. ред. В.М. Шейко. М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2010. Вип. 31. С. 106–114.

⁵ Вейсова В.Е. Суперечності і труднощі у управлінні культурою в умовах перехідного українського суспільства. *Культура України* : збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Шейко. М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2010. Вип. 31. С. 165–173.

Маючи значний потенціал самоорганізації і саморозвитку українська культура під час переходу до ринкової системи, критерії якої часто розходяться з цінностями культури та моралі, потребує особливої уваги від держави. Аматорський театр, будучи одним зі складників української культури, має свої особливості: на відміну від професійного театру, що, можливо, не досить, та все ж таки фінансується державою, митці-аматори не мають на меті своєї діяльності отримання прибутку. Та економічний складник у його діяльності у сучасних умовах все ж таки має місце. Перш ніж звернутися до її розгляду, необхідно простежити наявність економічних елементів у театральному мистецтві та їх зв'язок із культурою суспільства. Наприклад, один із дослідників альтернативного театру А. Боаль приписував Арістотелю міркування щодо поширення економічної влади через поетичну владу автора, адже трагедія глибоко вражає серце глядачів і через виникнення глибоких емоцій змінює їхні думки та поведінку для того, щоб вони не допускали вчинків, не бажаних для суспільства і тих, хто ним керує⁶. Тож античний театр зазнав утисків за часів правління римського імператора Адріана (117–138 рр.), коли з майже 300 п'єс Есхіла, Софокла та Евріпіда було відібрано і дбайливо збережено (за розпорядженням самого імператора) лише ті, що відповідали духу часу, хоча у Афінах за два з половиною століття було поставлено понад півтори тисячі трагедій. До нас дійшли тільки 32 трагедії античних авторів, а також декілька комедійних творів Арістофана⁷.

Як елемент маркетингу за часів Античності можна відзначити перші театральні афіші, виведені червоною фарбою у місцях, де були наявні великі зібрання людей, а також афіші на папірусі, які продавали з рук. У часи Середньовіччя з'являються видовищні передвісники сучасних афіш, бродячі акторські трупи влаштовують гучні ходи вулицями міст. Наприкінці XVIII століття у деяких європейських країнах існували видання, що публікували повідомлення про нові видовища, зокрема французькі журнали "Affiche" та "Announce". Шатри цирків-шапіто або тимчасові дерев'яні будівлі балаганів обклеювалися плакатами і малюнками з інформацією про артистів та діяльність балагану. Для залучення публіки на помостах на даху актори розігрували мінівистави, біля дверей ряджені закликали перехожих відвідати дійство, з'являлись клоуни, демонстрували акробатичні трюки, обіцяли різноманітні дива, повідомляли, що всі квитки вже розпродані тощо. У другій половині XIX століття у Франції у сфері театру з'являються люди, яких наймають, щоб оплесками та іншими знаками сприяти успіху або провалу п'єси.

⁶ Boal A. The Aesthetics of the Oppressed. New York : Routledge, 2006. 134 p.

⁷ Клековкін О. Театр при століку: Методологія театрознавства: подорожній щоденник. Ін-т проблем сучасн. мистец. НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 432 с.

Вони працювали, виконуючи роль «живої реклами» не тільки у театрі, а й у модних місцях – кафе, бульварах тощо, де вели свої розмови про театри та нові прем'єри. Їхню роботу оплачував директор театру, іноді автор п'єси. Пізніше така практика стала поширеною в Англії, Німеччині, США⁸. Отже, з огляду на викладене вище можна стверджувати, що як економічні чинники мають вплив на культурні процеси у суспільстві, так і культура може впливати на економічні важелі.

В економічній літературі вказується, що успіх підприємства або організації залежить не тільки від матеріальних факторів, а й від нематеріальних, зокрема таких, як культура підприємства, у якій проявляється його індивідуальність. Варто зазначити, що майже завжди аматорський театр організовується людьми, що поділяють спільні погляди, думки і цінності, відповідно до яких формується образ театру та підбирається репертуар з вистав – продукту колективної творчості, що забезпечує естетичний і духовний розвиток особистості. Тож внутрішню культуру театру можна розглянути як систему цінностей, філософію, яку поділяють усі його учасники. Також у поняття філософії підприємства або організації входять легенди, ритуали і символи, які зрозумілі для всіх працівників і якими вони керуються у повсякденній діяльності. Висока культура організації є фактором її успішності⁹. Отже, керівник аматорського театру повинен володіти ще й квінтесенцією тонких, а іноді й незримих факторів та умов, що формують образ цього театру, його імідж та успіх. Від цих чинників залежатиме подальше залучення допомоги від спонсорів та меценатів, адже як і акторські трупи середньовічної Європи завжди прагнули мати ясновельможних покровителів, так і сучасні аматорські театри потребують фінансової підтримки від спонсорів, щоб гідно представляти українську культуру у світі. Їхні представники мають бути досить переконливими для спонсорів і меценатів, які дотують культуру. В результаті чого українська культура ставатиме привабливою для бізнесу і некомерційних фондів, а аматорський театр може бути задіяний для її популяризації і розвитку¹⁰.

⁸ Ситник О.Г. Маркетинг театральної діяльності: історико-культурний аспект. *Культура України* : збірник наукових праць. / Гол. ред. В.М. Шейко. М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2011. Вип. 35. С. 201–207.

⁹ Хміль Ф.І. Менеджмент. Київ : Вища школа, 1995. 351 с.: іл.

¹⁰ Соболевська С.О. Взаємозв'язок культурного та економічного складників у діяльності сучасного аматорського театру. *Виховання духовної краси майбутнього професіонала (до 20-річчя Науково-дослідного інституту духовного розвитку людини Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля)* : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. уч. 15 жовтня 2019 р. Покровськ : ДНВЗ «ДонНТУ», 2019. С. 112–116.

У XXI столітті виникає поняття «креативна економіка», її визначають як сукупність індивідів і бізнесів, що створюють культурні, мистецькі та інноваційні продукти і послуги. Також до нього належать простори, де митці (як професіонали, так і аматори) можуть вільно представляти свої роботи, отримувати відгуки та обмінюватися ідеями. Прикладом такого простору можуть бути музеї. Основою креативної економіки є використання людьми творчої уяви для підвищення цінності тієї чи іншої ідеї. Мистецтвознавець та член Консультаційної ради з креативної економіки ООН Джон Хокінс у 2001 році розробив концепцію креативної економіки, щоб описати економічні системи, в яких цінність залежить від оригінальності та креативності, а не від традиційних ресурсів, таких як земля, праця і капітал. На відміну від креативних індустрій, які обмежені конкретними галузями, термін «креативна економіка» описує креативність економіки загалом, адже саме нові ідеї, а не гроші або технології, нині є запорукою успіху та приносять особисте задоволення тим, хто їх продукує. Креативна економіка дає нове життя виробництву, послугам, торгівлі та сфері розваг. Вона змінює середовище, в якому люди хочуть жити, працювати та вчитися, де вони думають, винаходять і творять¹¹. Під час переходу від індустріального суспільства до інтелектуального творчий підхід до вирішення завдань стає важливим фактором конкурентоспроможності. Креативна економіка динамічна в частині генерування доходів, створення робочих місць і розвитку експорту, оскільки менше прив'язана до матеріальних ресурсів. Економіст і теоретик мистецтва, автор ідеї еволюції культурних практик, спеціальний радник комісара з питань освіти та культури ЄС П'єр Луїджі Сакко з Міланського університету також акцентує увагу на тому, що креативна економіка найкраще відображає локальні особливості та зберігає ідентичність в епоху глобалізації¹².

Нині у професійному театрі спостерігається перехід зі сфери художнього продукту у сферу продукту економічного, коли глядач розглядає виставу як продукт, очікуючи відповідності ціни квитка якості отриманих вражень. Недостатність досліджень потреб цільової аудиторії та відсутність чіткого позиціонування стають причинами того, що більшість театрів не мають постійного контингенту відвідувачів, отже,

¹¹ Howkins J. *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*. Allen Lane, 2001. 263 p.

¹² Креативна економіка. *Культура і креативність* : вебсайт. URL: www.culturepartnership.euuapublishingcourselecture-4.

не можуть досягти економічного успіху¹³. Ситуація з аматорським театром дещо інша: завдяки його мобільності і новим сценічним майданчикам аматорський театральний колектив швидше отримує нових прихильників і глядачів. До того ж такий майданчик може бути віртуальним, адже протягом останніх років в умовах пандемії COVID-19 привернути увагу аудиторії як до себе, так і до своїх партнерів аматорський театральний колектив може завдяки сучасним комп'ютерним технологіям і розвитку комунікації через соціальні мережі. Створення YouTube-каналів, віртуальних творчих студій, робота із соцмедійним застосунком TikTok дозволяють швидко поширювати інформацію. До того ж за умови створення і розміщення цікавого та якісного контенту передбачається монетизація, що також важливо для розвитку аматорського театального колективу.

2. Застосування новітніх технологій у роботі сучасного аматорського театру

Завдяки попиту на володіння сценічною мовою, мистецтвом актора, опанування ораторського мистецтва аматорські театри у 2000-і роки отримали можливість організувати майстер-класи і тренінги. Як і спонсорська допомога, отримані аматорами кошти часто спрямовувались на оплату проїзду та перебування у інших містах під час фестивалів або гастролів, оренду приміщень для вистав, придбання костюмів, електронних гаджетів тощо. Та й можливість часткової оплати аматорам за роботу у театрі можна вважати важливим кроком на шляху від аматорського до професійного колективу.

Відомий київський театр-студія імпровізації «Чорний квадрат», окрім театру, у своїй структурі має школу-студію, тренінговий центр, арт-агентство і дитячу студію «Чорний квадратик»¹⁴. Кошти, які пропонується сплатити за проходження тренінгів, не можуть бути постійним і значним джерелом прибутку, але їх можна використати для потреб театру.

Серед нещодавно запропонованих тренінговим центром театру-студії імпровізації «Чорний квадрат» можна окремо виділити онлайн-курси психотерапевта, тренера публічних виступів, актора та викладача імпровізації О. Олешка «Антивигорання» і «Відкрий рот». Обидва

¹³ Ситник О.Г. Маркетинг театральної діяльності: історико-культурний аспект. *Культура України* : збірник наукових праць. / Гол. ред. В.М. Шейко. М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2011. Вип. 35. С. 201–207.

¹⁴ Творче об'єднання «Чорний квадрат». *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/#>.

курси розраховані на 30 днів, їх можна проходити у зручний для учасника час з будь-якого девайсу.

Курс «Антивигорання» складається з відеоуроків, практичних завдань, живих вебінарів, чату зі зворотним зв'язком і пост-підтримки. Цінність курсу полягає у формуванні вміння вчасно розпізнавати емоційне вигорання та самостійно застосовувати інструменти для його запобігання у майбутньому. Автор і спікер курсу О. Олешко допомагає з'ясувати реальні причини вигорання, визначити винищувача внутрішньої енергії. Під час курсу учасники навчаються визначати свої істинні цілі та бажання і відрізнити їх від нав'язаних суспільством, шукають джерела енергії і способи «підзарядки», опрацьовують вигорання на роботі, у сімейних стосунках, у повсякденному житті, переходять зі стану прокрастинації в ресурсний стан «хочу, можу, роблю»¹⁵.

Онлайн-курс «Відкрий рот» побудований з відеоуроків, практичних завдань у закритій групі Facebook і чату зі зворотним зв'язком. Цінність курсу полягає у пробудженні у собі успішного спікера, подолання страхів публічних виступів та роботи на камеру, побудові і прокачуванні особистого бренду. Автор курсу з учасниками працює над виявленням і подоланням страхів, пробуджує впевненість та підвищує самооцінку через роботу з критикою та хейтерами. Також тут навчають знімати відео, здатні продати будь-який продукт, з першого дубля, виступати перед аудиторією імпровізуючи, а не заучуючи готові тексти, отже, стає успішним спікером, через якого вибудовується сильний особистий бренд. Це дозволяє розвинути власний бізнес і збільшити продажі через побудову лінії довіри з аудиторією¹⁶.

У рамках тренінгу «Акторська майстерність і психодрама для життя» пропонується базовий курс майстерності актора, який дозволить максимально використовувати свій ігровий потенціал у бізнесі та особистому житті та усвідомити власні можливості, дозволить керувати своїми емоціями, впливати на поведінку і вчинки оточуючих, розширити межі акторської виразності та розкріпачити власне тіло і свідомість. У програму курсу входить робота з тілом (постава, хода, міміка, жестикуляція), звільнення від тілесних і психологічних затисків, розвиток пластики і м'язової пам'яті, робота з голосом (артикулювання, інтонування, звучання, радіотеатр, інтонаційна пам'ять), управління емоціями (визначення емоційних переваг, емоційна пам'ять, емоційна чистка), вивчення ігрової та поведінкової драматургії, закони акторської

¹⁵ Антивигорання. *Артквadrat* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/antivigoraniye.html>.

¹⁶ Відкрий рот. *Артквadrat* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/otkroyrot.html>.

імпровізації на сцені і в житті та практична типологія поведінки. Після закінчення курсу його випускники у соціальній взаємодії стають вільнішими та виразнішими і впевнено почуваються на публіці. Тренінг на 90% складається з кращих практичних вправ, зокрема справ зі світової практики акторської майстерності на основі систем К. Станіславського, М. Чехова, С. Адлер, Є. Гротовського (займають 40% тренінгу), це інструментарій, синтезований з напрямів практичної психології, зокрема систем Р. Гурджієва, П. Успенського та А. Токарчука (займають 20% тренінгу), та унікальні авторські вправи й техніки, перевірені в практичній діяльності театру-студії імпровізації «Чорний квадрат» (займають 40% тренінгу). Кращі випускники тренінгу мають унікальну можливість стати акторами театральної студії імпровізації «Чорний квадрат» без іспиту (за результатами співбесіди). Також передбачені додаткові безкоштовні консультації після закінчення заняття¹⁷.

Ще один курс з акторської імпровізації пропонується тим, хто бажає набути навички виступу перед різними аудиторіями та відеокамерою, переосмислити мету виступу або інтерв'ю, відпрацювати навички відповідей на питання в телевізійних інтерв'ю і перед аудиторією, навчитися відповідати на каверзні запитання та управляти аудиторією, знати, яким чином у різних життєвих ситуаціях найкращим чином презентувати себе або свій проєкт, навчитися керувати ритмом виступу і зрозуміти, яким чином ритм змінює зміст і враження від інформації та зробити свою поведінку в кадрі природною, енергійною і виразною. У результаті тренінгу випускник курсу впевнено почуватиметься, відповідаючи на запитання журналістів та аудиторії, зможе ефективно вибудувати інформаційну стратегію поведінки, розумітиме, як може бути використана інформація, яку він повідомив журналістам, матиме можливість мінімізувати спотворення фактів журналістами, використовуватиме корисні акторські навички для виступів та презентацій. Заняття знімаються на відео, їх аналізують спеціалісти, учасники мають можливість побачити свої вдалі і невдалі спроби та різницю між ними. Тож у людини швидко й ефективно формуються навички оратора і політика, вона бачить свій реальний прогрес на відео та може сконцентруватися на необхідних їй у повсякденній практиці нюансах. Тренінг являє собою колекцію кращих вправ для підготовки кіноакторів та ораторів, на 15% складається з теоретичних питань, обговорення і відповідей на запитання, а на 85% – з практичних вправ і відеозйомки¹⁸.

¹⁷ Акторська майстерність та психодрама для життя. *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/acting-mastery.html>.

¹⁸ Акторська імпровізація. *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/acting-improvisation.html>.

Тренінговий центр «Чорного квадрату» пропонує вдосконалити й майстерність розмови, адже іноді потрібне слово, правильна інтонація, красномовне або загадкове мовчання може змінити наше життя. Такі навички можуть знадобитися як у професійному, так і в особистому житті, будь-то розмова з коханою жінкою або чоловіком, з випадковим знайомим, з діловим партнером або з керівником. У світі економічних відносин наші думки, ідеї, почуття – безцінний товар. Та лише яскрава «обгортка» зі слів здатна привернути до них увагу. Хоча люди посправжньому відкривають один одного тільки намагаючись зазирнути вглиб іншої особистості, та спочатку щось повинне пробудити в них інтерес та захоплення, щоб виникло бажання розгадати її, осягнути її почуття та здійснити її ідею. Цим засобом може стати слово, голос, інтонація. Тренінг стане у нагоді тим, хто відчуває страх перед публікою і не може почати промову, допомагає побороти збентеження і страх виглядати безглуздо, вибрати правильну інтонацію і мелодіку спілкування, дає можливість на практиці переконатися, як ефективно пропонувані вправи та методики перетворюють абсолютно нудний та безликий текст. У процесі роботи відбувається інформаційне донесення матеріалу в живому діалозі з учасниками, проводяться вправи для дикції, розвиток голосового діапазону і вирішуються ігрові завдання¹⁹.

Тренінг «Театр життя на кожен день» є синтезом різноманітних духовних, психологічних і практичних способів знайти гармонію зі світом, в якому ми живемо, адже обставини існування людини вимагають відповідної поведінки, своєю чергою, здатність до гри є сильним механізмом адаптації до умов сучасного світу. В основі розуміння ігротехніки лежить життєвий досвід людини, а методикою виступає театральна практика імпровізаційного театру. Вміння грати в житті можна умовно порівняти зі зброєю та ліками, відповідно необхідно осмислювати матеріал тренінгу, перш ніж застосовувати його на практиці. У тренінгу використовуються методи управління увагою (розподіл, утримання, розвиток, переключення) та методи управління ситуацією (швидкий вибір оптимальних рішень без емоційних складників). Він складається з трьох взаємопов'язаних частин або ступенів (майстерність ігротехніки, мистецтво запитань та відповідей та практика імпровізації), кожна з яких – унікальний інформаційний продукт²⁰. Отже, майже у всіх тренінгах «Чорного квадрату» поряд із традиційними вправами і завданнями можна відслідкувати використання сучасних технологій.

¹⁹ Майстерність розмови. *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/public-speaking.html>.

²⁰ Театр життя на кожен день. *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/life-theater.html>.

Також, аналізуючи діяльність сучасних українських аматорських театрів та деяких самодіяльних акторів, у мережі Інтернет можна віднайти багато посилань на творчість різних аматорських театрів, переглянути як рекламні ролики вистав та уривки із виступів аматорів, так і повноцінні вистави. В онлайн-режимі нині відбуваються й фестивалі театрального мистецтва. Наприклад, у 2020 році в Полтавській області у м. Гадяч відбувся III Всеукраїнський фестиваль сучасних театрів у рамках проєкту «Малі міста – великі враження», який було започатковано у 2018 році. Протягом двох місяців відбувалась відеозйомка найкращих театральних колективів Полтавщини. У творчих перегонах брали участь 19 колективів, зокрема, аматорські: молодіжний аматорський театр «Anastasis» (м. Полтава), аматорський театр «Фабула» історичного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, студентський театр «Факультет – F» факультету філології та журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, народний аматорський театральний колектив «Прем'єра» Полтавського районного Будинку культури, драматичний колектив «Жіночий театр» Великобагачанського районного методичного центру народної творчості та культурно-дозвілдової роботи, студентський етнотеатр «Діти Колоксія» Гадяцького фахового коледжу культури і мистецтв імені І.П. Котляревського, народний аматорський музично-драматичний колектив «Жарти» Лубенського районного будинку культури, аматорський народний театральний колектив «Лілея» Новаківського сільського будинку культури Засульської об'єднаної територіальної громади Лубенського району, народний аматорський театр Миргородського районного будинку культури, театральна студія «Благословенний час» центру культури і дозвілля відділу культури Миргородської міської ради, театральна студія «Why not» центру культури та дозвілля Миргородської міської ради, аматорський народний самодіяльний театральний колектив «Промінь» КЗ «Великосорочинський будинок культури» Велико-сорочинської ОТГ, театральний колектив «Маска» Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко, зразковий театральний колектив «Шарм» Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко, народний театр Лохвицького районного Будинку культури, аматорський театр Лютенського сільського Будинку культури, народний театр Рашівського сільського Будинку культури Гадяцького району. Було продемонстровано високий рівень майстерності акторів, різноманіття форм і жанрів, пластів драматургії в оригінальному погляді режисерів. Аматорські театральні колективи презентували свої здобутки в абсолютно новому форматі з використанням новітніх інформаційних технологій та онлайн-

спілкування²¹. Все це свідчить про важливість комп'ютеризації і цифровізації у популяризації аматорського театрального мистецтва.

Завдяки новітнім технологіям долучення нових глядачів до театального мистецтва дозволить стабілізувати життя суспільства, сформувані людські якості, віднайти нові ідеї, від яких залежатиме як створення матеріальних цінностей, так і процес подальшого духовного розвитку нації. У взаємозв'язку новітніх технологій, економічного і культурного складників у діяльності аматорського театру можна відзначити його вплив на розвиток культурних ініціатив у сфері, де перетинаються культура, креативність та інновації, менеджмент і економіка.

ВИСНОВКИ

Взаємозв'язок сучасних технологій, економічного і культурного складників у діяльності аматорського театру нині дуже тісний. Певною мірою завдяки йому сучасний український аматорський театр стає модератором формування української ідентичності. Вагомим є вплив сучасного аматорського театру на розвиток культурних ініціатив, де перетинаються інтереси менеджменту та економіки з креативністю та інноваціями. Завдяки комп'ютеризації і цифровізації та впровадженню креативних підходів до проєктів, які завдяки новітнім технологіям гуртують навколо себе велику кількість людей, митці-аматори здатні яскраво заявити про себе, заклавши фінансову основу для подальшого зростання від аматорського до професійного колективу.

Популяризація українського аматорського театру і, відповідно, долучення до нього людей, які бажають змін і самовдосконалення, дозволять надалі стабілізувати життя суспільства, оскільки в аматорському театрі у його учасників завдяки психофізичному та полісенсорному впливу комплексу синтезованих мистецтв формуються людські якості, від яких у майбутньому залежатимуть створення матеріальних цінностей та процеси духовного розвитку нації.

Тож сучасний український аматорський театр, у якому співіснують історія та сучасність, художня, комунікативна, ігрова та організаторська діяльність його учасників, з подальшою комп'ютеризацією і цифровізацією його діяльності у майбутньому, має необмежені можливості всебічного розвитку творчих здібностей людини і потужну силу творення культури²².

²¹ III всеукраїнський фестиваль сучасних театрів у Гадячі пройшов в онлайн-форматі. URL: <https://bazarmedia.info/2020/11/04/iii-vseukrainskyi-festyval-suchasnykh-teatriv-u-hadiachi-proishov-v-onlain-formati/>.

²² Соболевська С.О. Культуротворча функція українського аматорського театру (кінець XX – початок XXI століття) : дис. ... канд. культурології : 26.00.01. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021. 219 с.

АНОТАЦІЯ

Розглядаючи перетворення, що нині відбуваються у соціокультурному просторі, можна констатувати, що через зміну світогляду і способу мислення людини формується модель поведінки, яка відповідає сучасним реаліям. У середовищі новітніх технологій аматорський театр з його культуротворчим потенціалом може вплинути на процес формування особистості. В контексті формування української ідентичності, соціалізації та інкультурації особистості трансформація взаємозв'язку культурного та економічного складників у діяльності аматорського театру ХХІ століття відбувається з урахуванням сучасних технологій. Зокрема, під час проходження онлайн-тренінгів з режисером та акторами-аматорами людина здатна подолати страх перед публічним виступом, навчитися виступати на камеру, щоб створювати власні відео і просувати особистий бренд. Своєю чергою YouTube-канали, віртуальні творчі студії, соцмедійний застосунок TikTok дозволяють швидко поширювати інформацію, а за наявності корисного контенту передбачається монетизація, яка сприяє розвитку аматорського театрального колективу. Все це свідчить про важливість комп'ютеризації і цифровізації у популяризації аматорського театрального мистецтва. Завдяки новітнім технологіям аматорське театральне мистецтво дозволить стабілізувати життя суспільства, сформувати людські якості, віднайти нові ідеї, від яких залежатиме як створення матеріальних цінностей, так і процес подальшого духовного розвитку нації.

Література

1. Boal A. The Aesthetics of the Oppressed. New York : Routledge, 2006. 134 p.
2. Howkins J. The Creative Economy: How People Make Money from Ideas. Allen Lane, 2001. 263 p.
3. III Всеукраїнський фестиваль сучасних театрів у Гадячі пройшов в онлайн-форматі. URL: <https://bazarmedia.info/2020/11/04/iii-vseukrainskyi-festyval-suchasnykh-teatriv-u-hadiachi-proishov-v-onlain-formati/>.
4. Акторська імпровізація. *Артквadrat* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/acting-improvisation.html>.
5. Акторська майстерність та психодрама для життя. *Артквadrat* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/acting-mastery.html>.
6. Антивигорання. *Артквadrat* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/antivigoraniye.html>.
7. Вейсова В.Е. Суперечності і труднощі в управлінні культурою в умовах перехідного українського суспільства. *Культура України* : збірник наукових праць / Гол ред. В.М. Шейко. М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2010. Вип. 31. С. 165–173.

8. Відкрий рот. *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/otkroygot.html>.

9. Губерський Л.В. Культура. Ідеологія. Особистість: методолого-світоглядний аналіз. Київ : Знання України, 2002. 580 с.: іл.

10. Клековкін О. Театр при столику: Методологія театрознавства: подорожній щоденник. Ін-т проблем сучасн. мистец. НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 432 с.

11. Креативна економіка. *Культура і креативність* : вебсайт. URL: www.culturepartnership.euuarpublishingcourselecture-4.

12. Кримський С.Б. Під сигнатурою Софії. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 367 с.

13. Майстерність розмови. *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/public-speaking.html>.

14. Селевко В.Б. Джерела економічної культури сучасної західноєвропейської цивілізації. *Культура України* : збірник наукових праць. / Гол. ред. В.М. Шейко. М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2010. Вип. 31. С. 106–114.

15. Сенюшкіна Т. Право на культурну ідентичність і культурна політика держави в багатоетнічному суспільстві. *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України*. 2003. № 4. С. 465–473.

16. Ситник О.Г. Маркетинг театральної діяльності: історико-культурний аспект. *Культура України* : збірник наукових праць. / Гол. ред. В.М. Шейко. М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2011. Вип. 35. С. 201–207.

17. Соболевська С.О. Взаємозв'язок культурного та економічного складників у діяльності сучасного аматорського театру. *Виховання духовної краси майбутнього професіонала (до 20-річчя Науково-дослідного інституту духовного розвитку людини Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля)* : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. уч. 15 жовтня 2019 р. Покровськ : ДНВЗ «ДонНТУ», 2019. С. 112–116.

18. Соболевська С.О. Вплив аматорських театральних об'єднань на формування творчої особистості актора. *Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології* : матеріали ІХ Міжн. наук.-творч. конф. 21 квітня 2016 р. Київ: НАКККіМ, 2016. С. 148–150.

19. Соболевська С.О. Культуротворча функція українського аматорського театру (кінець ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... канд. культурології : 26.00.01. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021. 219 с.

20. Творче об'єднання «Чорний квадрат». *Артквадрат* : вебсайт. URL: <https://artkvadrat.com/#>.

21. Театр життя на кожен день. *Артквадрат* : вебсайт.
URL: <https://artkvadrat.com/uk/traning-center/life-theater.html>.

22. Хміль Ф.І. Менеджмент. Київ : Вища школа, 1995. 351 с.: іл.

Information about the author:

Sobolievskia Svitlana Oleksandrivna,

Candidate of Cultural Science,

Associate Professor at the Department of the Theology,

Religious and Cultural Studies

National Pedagogical Dragomanov University

9, Pyrohova str., Kyiv, 01601, Ukraine